

INSTRUCCIÓ NÚM. 1/2013 DE LA DIRECCIÓ GENERAL DE SERVEIS PENITENCIARIS SOBRE LA GESTIÓ DELS AJUTS ECONÒMICS A INTERNS I A LES SEVES FAMÍLIES

1. Introducció

La situació econòmica del país en l'actualitat té, entre altres, dues conseqüències que afecten directament les persones internes i la capacitat de resposta de l'administració penitenciària.

Per una banda, augmenta la precarietat econòmica i social de molts interns i, per l'altra, limita la capacitat de l'administració penitenciària per fer front a la situació d'indigència i exclusió social de les persones que ingressen en els nostres centres penitenciaris. Això obliga l'administració penitenciària a redefinir i racionalitzar els criteris i procediments de concessió d'ajuts econòmics a les persones internes i a les seves famílies.

Aquesta racionalització ha de permetre pal·liar l'impacte inicial que pot causar l'ingrés a la presó, reduir les diferències entre interns per raons econòmiques, vetllar per la qualitat de vida de les persones internes i garantir la dignitat de la persona. Objectius que han de facilitar l'adaptació de les persones internes a la vida regulada d'un centre penitenciari i, a la vegada, contribuir a una ordenada convivència.

2. Beneficiaris

Totes aquelles persones internes en règim ordinari i/o tancat que en els tres mesos anteriors no tinguin una mitjana d'ingressos superiors a 10€ en el seu compte de peculi.

Les persones internes en medi obert, alliberades condicionals, definitives i les seves famílies, que per la seva situació de precarietat econòmica i social no puguin fer front a necessitats bàsiques i puntuals, sempre que els serveis socials comunitaris no se'n puguin fer càrrec.

3. Naturalesa

Els ajuts tindran, en general, un caràcter puntual, transitori i urgent mentre la persona interna no pugui subvenir a les seves necessitats i les de les seva família.

4. Classes i procediment

4.1. Assistencials

4.1.1. Diners de butxaca

L'assignació serà de 10€ mensuals.

Seràn beneficiàries d'aquesta ajuda aquelles persones internes que no tinguin en el seu compte de peculi una mitjana d'ingressos superiors a 10€ durant tres mesos consecutius.

Les assignacions han de ser aprovades pel consell de direcció. Aquesta assignació es deixa de percebre en el cas que la persona interna comenci a rebre ingressos regulars o quan rebutja, sense causa justificada, una destinació o un lloc de treball remunerat.

Unitat responsable de la gestió: gerència del centre penitenciari.

4.1.2 Telefonia

A totes aquelles persones internes incloses en l'apartat anterior se'ls pot concedir targetes telefòniques o saldo telefònic, en funció del sistema de telefonia del centre, per valor de 5€ mensuals, perquè puguin mantenir els vincles familiars i el contacte amb els seus representants legals. S'atorguen segons les necessitats de l'intern i la disponibilitat del centre.

Aquesta assignació mensual ha de ser aprovada pel consell de direcció, prèvia sol·licitud de la persona interna.

Aquest ajut es deixa de percebre en el cas que la persona interna comenci a rebre ingressos regulars o rebutgi, sense causa justificada, una destinació o treball remunerat.

Unitat responsable de la gestió: gerència del centre penitenciari.

4.1.3. Roba de vestir dels interns¹

Hi ha dues possibilitats que justifiquen el lliurament de vestuari a les persones internes:

a) En ingressar en un centre. A totes aquelles persones que ingressin en un centre penitenciari procedents de llibertat, de forma puntual, se'ls fa entrega de roba interior i vestuari adequat, tenint en compte les condicions climatològiques de les diferents estacions de l'any i les diferents ubicacions dels establiments penitenciaris, mentre no reben les seves pertinences personals, mitjançant paquets, de forma ordinària.

b) De forma periòdica, atesa la situació de indigència de la persona interna. Com en els supòsits anteriors, les variables a tenir en compte són no tenir ingressos en el compte de peculi i no rebre paquets de l'exterior.

La persona interna ha de demanar a la gerència del centre penitenciari ser beneficiària d'aquest ajut mitjançant instància que resol la mateixa gerència. La prestació d'aquest ajut està condicionada per les necessitats de la persona interna i la disponibilitat del centre.

La persona interna deixa de percebre aquest ajut en el moment que té ingressos regulars o disposa de roba pròpia.²

Tal com determina la LOGP a l'article 22 i el Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya a l'article 125.1, el centre directiu ha de proveir, dintre de les seves disponibilitats pressupostàries, tots els centres del vestuari que necessitin les persones internes.

Així mateix, i amb aquesta finalitat, anualment el centre directiu determina quin tipus i quantitat dels elements del vestuari s'ha d'entregar a les persones internes. La seva reposició quan l'intern ho necessiti de forma periòdica és decisió de la gerència del centre, en funció de les necessitats de l'intern i de les disponibilitats del centre.

El control d'aquest material es regeix per allò que preveuen els articles 314 i 315 del Reglament penitenciari.

Unitat responsable de la gestió: gerència del centre penitenciari.

4.1.4 Odontologia, pròtesis, ulleres i medicaments no coberts per la Seguretat Social

---

¹ Article 20 de la LOGP: "1. L'intern té dret a vestir a la seva pròpia roba, sempre que sigui adequada, o optar per la que li faciliti l'establiment, que ha de ser correcta, adaptada a les condicions climatològiques i desproveïda de qualsevol element que pugui afectar la dignitat de l'intern.

²: En els supòsits de sortida a l'exterior han de portar roba que no denoti la seva condició de reclusos. Si no en tinguessin, se'ls ha de procurar la necessària."

² Vegeu articles 50 i 51 del Reglament penitenciari

Tots aquests serveis, no coberts per la sanitat pública per a tots els ciutadans, s'han de prestar a càrrec de la persona interna.

En el cas de les persones internes beneficiàries d'ajuts (segons els criteris del punt 2), i amb el vistiplau del consell de direcció del centre, se'ls facilita l'accés a les quotes de solidaritat previstes en els contractes d'odontologia, o se les deriva a les ONG i/o a aquelles entitats públiques o privades que de manera altruista puguin aportar pròtesis i/o ulleres.

Aquests ajuts han de ser sempre a petició de les persones internes, previ informe mèdic de la necessitat d'intervenció odontològica, pròtesis, ulleres o medicaments i amb l'aprovació del consell de direcció de l'establiment.

Unitat responsable de la gestió: gerència del centre penitenciari.

4.2 Suport a la infància

4.2.1. Nens internats juntament amb les seves mares a la Unitat de Mares del Centre Penitenciari de Dones de Barcelona.

Queden inclosos:

a) Tots els ajuts, tant de caràcter puntual com periòdic, de roba, xumets i biberons.

Aquests ajuts han de ser sol·licitats per les internes i aprovats pel consell de direcció.

b) Odontologia, pròtesis, ulleres i medicaments no coberts per la Seguretat Social, inclosos els productes de parafarmàcia.

El procediment de concessió és el mateix que l'establert per a les seves mares, tret que, per raons d'urgència i previ informe dels serveis mèdics del centre, el consell de direcció resolgui que el centre ha d'assumir la despesa.

c) L'escolarització dels nens

Unitat responsable de la gestió: gerència del centre penitenciari.

4.2.2. Fills de les persones internes ingressades als centres penitenciaris

Inclou els ajuts de menjador, matrícules escolars i mensualitats, material escolar i tots aquells conceptes que tinguin per objectiu donar suport als fills dels interns i internes en les seves necessitats bàsiques. Aquest tipus d'ajuts ha de ser derivat, en primera instància, als serveis socials d'atenció primària. Però, amb caràcter provisional, transitori, puntual i urgent es poden gestionar pels serveis socials penitenciaris, amb l'aprovació dels responsables de les àrees i seccions de serveis socials, previ informe valoratiu del treballador social i el vistiplau del cap de programes de treball social.

Unitat responsable de la gestió: serveis socials penitenciaris.

4.3 Ajuts a l'excarceració i sortides d'interns en medi obert i permisos ordinaris en segon grau

4.3.1 Diners de butxaca per arribar al lloc de residència en cas de llibertat provisional o definitiva.

D'acord amb allò establert a l'article 17.4 de la LOGP i 30.2 del RP, l'administració penitenciària està obligada "si l'intern no tingués mitjans econòmics que se li facilitin els necessaris per arribar a la seva residència i subvenir a les primeres despeses". Per tant, aquest ajut és de caràcter puntual en el moment de la llibertat provisional o definitiva de la persona interna.

La gerència del centre ha de preveure, en el departament d'ingressos, l'existència de bitllets bescanviables de RENFE i/o de diners en metàl·lic suficients per fer front a les necessitats que es puguin produir en aquest supòsit, principalment en la situació de llibertat provisional

d'una persona en situació preventiva, així com en el cas de llibertat definitiva de persones penades sense recursos.

Unitat responsable de la gestió: gerència del centre penitenciari.

4.3.2 Necessitat de suport per cobrir l'allotjament i manutenció en llibertats i sortides

En el cas de les persones alliberades definitives, no es cobreixen les despeses associades a l'allotjament, i s'ha d'informar la persona interna alliberada sobre els recursos d'assistència social existents en la comunitat per cobrir aquesta necessitat.

Les persones internes en situació de permís, tercer grau o alliberades condicionals que tinguin necessitat d'un allotjament/manutenció en el seu procés de contacte amb la comunitat, se les deriva als recursos socials que col·laboren amb el Departament de Justícia, o utilitzen l'equipament penitenciari en què estan ingressades per poder cobrir la pernoctació/manutenció. La cobertura econòmica d'un allotjament/manutenció mitjançant pagament directe a la persona interna ha d'estar autoritzada, i només en casos excepcionals, pel Servei de Medi Obert i Serveis Socials de la Direcció General de Serveis Penitenciaris.

Unitat responsable de la gestió: serveis socials penitenciaris.

4.3.3. Bitllets d'avió o un altre mitjà de transport per als alliberats condicionals

A proposta del treballador social, el Servei de Suport a l'Execució Penal a Barcelona o les seccions competents dels serveis territorials del Departament són els encarregats de resoldre l'adjudicació de l'ajut demanat.

Unitat responsable de la gestió: serveis socials penitenciaris.

4.3.4. Ajuts de transport públic

Per a aquells interns en permís ordinari de segon grau o aquells en medi obert, a proposta de l'equip multidisciplinari, i sempre que no tinguin cap tipus d'ingrés propi ni suport econòmic familiar.

Unitat responsable de la gestió: gerència del centre penitenciari.

4.4. Altres ajuts

4.4.1 Ajuts a la família per a l'enterrament de la persona interna o de l'alliberat condicional

Les despeses dels sepelis de les persones internes finades als centres penitenciaris les han de cobrir les seves famílies. En el cas d'absència d'entorn familiar o quan, prèvia comprovació documental, aquest entorn no tingui recursos suficients per fer front a la despesa, els serveis socials penitenciaris fan les gestions oportunes davant les administracions públiques competents perquè siguin aquestes les que se'n facin càrrec.

Un cop fetes aquestes gestions, i esgotades totes les vies, és possible utilitzar el romanent del compte de peculi de l'intern difunt per col·laborar en les despeses de sepeli, i en aquest cas, sense lliurar diners a cap familiar del difunt, sinó directament a l'entitat prestadora del servei funerari.

En el cas que tampoc no hi hagi disponibilitat en el peculi de la persona difunta, els serveis socials penitenciaris gestionen i cobreixen la despesa del sepeli de la manera més econòmica possible.

Unitat responsable de la gestió: gerència del centre penitenciari/serveis socials penitenciaris.

4.4.2 Altres

Els ajuts per a alimentació del nucli familiar (primer i segon grau), habitatge (lloguers, pagament de serveis, desnonament...), productes sanitaris, suport als tractaments

especialitzats i suport als processos d'inserció sociolaboral i formatius tenen un caràcter puntual, transitori i urgent, mentre no se'n facin càrrec els serveis socials comunitaris.

En tots aquests casos, cal l'aprovació de la Direcció General de Serveis Penitenciaris (Servei de Medi Obert i Serveis Socials), previ informe justificatiu dels serveis socials penitenciaris: informe del treballador social, vistiplau del cap de programes de treball social i informe favorable del cap de servei i/o seccions de serveis territorials del Departament.

Així mateix, per la tramitació d'aquests ajuts s'han d'utilitzar els impresos normalitzats facilitats per la Direcció General de Serveis Penitenciaris.

Unitat responsable de la gestió: serveis socials penitenciaris.

5. Situacions especials

La situació de beneficiari d'un ajut econòmic, obliga la persona interna a sol·licitar i acceptar una feina o una destinació remunerada.

Però, d'acord amb l'article 29.1 de la LOGP queden exceptuades de l'obligació d'acceptació d'una feina o destinació remunerada:

- a) Els sotmesos a tractament mèdic per causa d'accident o malaltia, fins que no són donats d'alta
- b) Els que pateixen incapacitat permanent per a tota classe de feines
- c) Els majors de 65 anys
- d) Els perceptors de prestacions de jubilació
- e) Les dones embarassades i les que acaben d'infantar durant 16 setmanes ininterrompudes ampliables per part múltiple fins a 18 setmanes
- f) Els interns que no poden treballar per raó de força major

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades totes les instruccions, ordres de servei o documents de treball que s'oposin o contradiguin les disposicions contingudes en la present Instrucció i, en concret, la Instrucció núm.1/2004 de la Subdirecció General de Medi Obert i Mesures Penals Alternatives.

DISPOSICIÓ FINAL

Aquesta Instrucció s'ha de llegir en la primera reunió del consell de direcció que tingui lloc després de rebre-la en el centre penitenciari, perquè se'n tingui constància i se n'assabentin, per si se n'ha de donar difusió en els termes establerts a l'article 13.2.d.2 del Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya, aprovat pel Decret 329/2006, de 5 de setembre.

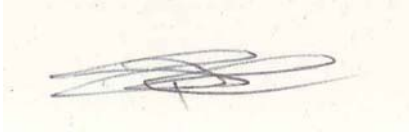
També s'ha de llegir en la primera reunió de treball del Servei de Suport a l'Execució Penal i les seccions de Serveis Socials de l'Àmbit Penal de les respectives delegacions i gerències territorials del Departament de Justícia que tinguin lloc després de rebre-la, perquè se'n tingui constància, se n'assabentin i se'n faci la difusió que sigui oportuna.

En cas de dubte o necessitat d'interpretació d'aquesta Instrucció, s'ha d'adreçar la consulta a la Subdirecció de Programes de Rehabilitació i Sanitat, a la qual, les unitats administratives a les quals s'adreça n'han de justificar la recepció.

Aquesta Instrucció entra en vigor l'1 d'octubre de 2013.

Barcelona, 29 de juliol de 2013

El director general

A handwritten signature in dark ink on a light-colored background. The signature is stylized and appears to be 'Pere Soler i Campins'.

Pere Soler i Campins